

Experti: Daně budou srozumitelnější

Vláda se chystá od příštího roku zrušit superhrubou mzdu a hrubou mzdu danit progresivně dvěma sazbami. **LN se zeptaly ekonomů a daňových expertů**, co si o tom myslí a jaký je podle nich ideální model zdanění?

VOJTĚCH WOLF

Ministerstvo financí poslalo k připomínkovému řízení daňovou novelu, která ruší od příštího roku superhrubou mzdu. Ze superhrubé mzdy se nyní platí daň ve výši 15 procent. Počítá se do ní hrubá mzda i odvody na sociální a zdravotní pojištění v celkové výši 34 procent, které za zaměstnance platí zaměstnavatel.

ANKETA LN

Ministryně financí v demisi Alena Schillerová (za ANO) plánuje pak místo patnáctiprocentní daně zavést dvě sazby ve výši 19 a 24 procent z hrubé mzdy. Pro většinu lidí by to pak znamenalo roční úsporu v řádu nižších tisíců korun ročně. Podle ministryně je superhrubá mzda složitá, ne-transparentní a komplikuje způsob stanovení daně. V tom jí dává jí za pravdu i oslovení odborníci.

Resort chce zrušit i sedmiprocentní daňovou přírážku, kterou platí lidé s vyššími příjmy. Solidární příspěvek však zůstane zachován právě v podobě druhé daňové sazby ve výši 24 procent z hrubé mzdy 1,5 milionu korun ročně.

Nebude to zadarmo. „S návrhem na zrušení superhrubé mzdy počítáme se snížením příjmu státního rozpočtu o 15,2 miliardy korun,“ uvedla Schillerová. Tento odhadovaný výpadek příjmů si slibuje nahradit zejména úsporami v rozpočtu a lepším výběrem daní, počítá i s růstem ekonomiky.

Jednu daň pro všechny

Jde o obecně sdílené doporučení. Dvě sazby z hrubé mzdy odrážejí solidární přírážku zavedenou v době krize pro „bohaté“, která byla vnímána jako dočasné

ILUSTRACE RICHARD CORTÉS

opatření oproti stejnému zdanění všech, ale momentálně přežívá, a tudíž nedochází ani ke zvýšení a ani snížení zdanění.

Kromě daňových výhod pro nízké mzdy by zdanění mělo být nastaveno stejně pro všechny. Jsou totiž mnohé jiné daně umožňující přerozdělování.

MICHAL MEJSTRÍK
ekonom, profesor UK

Nejde o nic zásadního

Z administrativně technického pohledu jde o návrat k o něco menší složitosti. Z hlediska zřetelnosti se opět sníží viditelnost poměrně vysokých celkových nákladů práce pro daňové poplatníky. Celkově ale nejde o nic zásadního. Kromě sazeb bude velice důležitý způsob stanovení daňového

základu, slev na dani a případné daňového bonusu. Mnohdy to je důležitější než samotné daňové sazby a jejich hranice.

Podle hodnot daňových sazeb rozhodně nelze soudit možné motivační a demotivační efekty. Například bude velmi důležité, jak se bude nakládat se zdaněním druhého z manželů, hlavně těch s nižšími výděly v rodinách s

děti. O tom se zatím bohužel řeč nevede.

O možných modelech zdanění jsme psali před pár lety ve studii IDEA. Ty principy zůstávají podstatě pořád stejné. Určitě by to chtělo konečně sjednotit tři různé výběry do jednoho, tedy daň z příjmu fyzických osob, sociální a zdravotní pojistné.

DANIEL MŮNICH
ekonom z institutu CERGE-EI
při Akademii věd

Krok správným směrem

Přestože návrh na zrušení superhrubé mzdy je prakticky jen technickou úpravou, myslím, že je to krok správným směrem. Zdanění na úrovni hrubé mzdy je standardní nastavení, které běžně v daňových systémech vidáme. Zdanění na úrovni superhrubé mzdy totiž do velké míry zastírá, jak velké je zdanění příjmu. Sazba je sice 15 procent, ale zdanění hrubého příjmu je na úrovni cca 20–21 procent, což ale pro člověka, který neví, jak je superhrubá mzda postavena, není ze sazby vůbec zřejmé.

Zavedení dvou sazeb nebude pro většinu fyzických osob znamenat žádnou reálnou změnu. Sazba se sice zvyšuje, ale základ se snižuje, což se vzájemně kompenzuje. Platí to i pro druhou sazbu ve výši 24 procent, protože ta prakticky postihuje příjmy, které dnes podléhají tzv. solidárnímu zvýšení daně v sazbě sedmi procent.

V individuálních situacích to pochopitelně může některé fyzické osoby postihnout citelněji – například u příjmů, které nepodléhají platbě sociálního a zdravotního pojištění a koncept superhrubé mzdy se na ně tedy nevztahuje. Typicky se bude jednat o příjmy z pronájmu, z obchodů s cennými papíry a podobně.

O ideálním modelu danění práce neví. Nicméně odstranění superhrubé mzdy nás přivádí do modelu standardního, srozumitelného pro zaměstnance, a modelu, který je snáze srovnatelný s těmi, které se užívají v zahraničí.

PETRA POSPÍŠILOVÁ
prezidentka Komory daňových
poradců ČR

Ekonomický impulz

S amotný nápad počítat daň opět z tradiční hrubé mzdy má přínos v tom, že dojde k opu-

tění pro mnohé zaměstnance málo srozumitelné myšlenky superhrubé mzdy. Její výhoda měla být v tom, že upozorní zaměstnance na celkovou částku, kterou na něj zaměstnavatel vydává. Obávám se však, že tuto otázku si stejně většina zaměstnanců neklade.

Jiná věc je ale následné snížení daňové sazby. Je sice pravda, že celkově daňové zatížení práce v Česku patří v rámci Evropské unie k těm vyšším. Právě vysoké daně z práce v kombinaci s nynějším rychlým růstem mezd ale pokládám za vítaný impulz pro posun české ekonomiky od intenzivního využívání levné práce směrem k investicím a většímu vybavení kapitálem. Snižování daňové zátěže práce tedy v tuto chvíli nepokládám za dobrý nápad.

Obecně je nejlepším řešením jediná daňová sazba ze mzdy, protože jakákoli další, zvýšená sazba uplatňovaná na vysoké příjmy je tak trochu trestem za úspěch, láká k manipulacím ve snaze vyhnout se této vyšší sazbě a činí výběr daní složitějším.

MICHAL SKOŘEPA
analytik České spořitelny

Pochybné úsilí

Na nápad zrušit superhrubou mzdu pro účely zdanění se dívám neutrálně... Koncept nicméně postrádá logiku tím, že vytváří jinou bázi pro odvod daně proti bázi pro odvod pojistného. Zvedení dvou sazeb daně ve výši 19 a 24 procent místo současných 15 procent ze superhrubé mzdy a solidární přírážky může hypoteticky zvýšit zaměstnancům čistou mzdu zhruba o jeden procentní bod. Ve skutečnosti ale bude pro řadu zaměstnanců přilepšení menší, pokud nedojde k posunu v nezdaněné části příjmu adekvátně k růstu průměrné mzdy.

Osobně bych si představoval, že dojde ke zrušení superhrubé mzdy v rámci většího balíku změn s cílem zjednodušit daňový systém a připravit reformu průběžného financování penzí. V izolovaném kroku považuji přínos ze zrušení superhrubé mzdy za neúměrné úsilí, které budou muset legislativci vynaložit.

PAVEL SOBÍŠEK
hlavní ekonom UniCredit Bank

Odpovědi jsou redakčně upraveny